

Kmet, delavec
in obrtnik
ni bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Mesečna:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 40—
Inserati po taritu. Ple-
menim vprašanjem naj
se prileži znanke za od-
govor. — Ne frankirano
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vživa
vse sadove
svojege dela in
marljivosti!

Rekopiral se ne vra-
čajo. — Plača in toži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
n. št. 2095. — Redun-
ari poštne hranilnice
št. 14.194.

V slogi je moč.

Zgodovina nas uči, da je bil od najstarejših časov pa do najnovejše dobe vedno kmet tisti, ki je plačeval račune za vse boje, ki so jih vodili na kmečkih hrbitih in s kmečko krvjo drugi za svoje, nikdar pa kmečke koristi. Boje so vodili, kakor smo v našem listu že večkrat razložili, razni mogočnejši navadno pod krinko raznih »idej«, a za temi »idejami« se je navadno skrivalo golo dobičkarstvo na korist ene ali druge skupine človeške družbe, nikdar pa ne na korist in v prid kmetov. Kmečki sinovi so prelivali svojo kri navadno za interese tistih, ki so imeli v raznih dobah na svoji strani veliki kapital.

Slabo pa se je godilo kmetom v prejšnjih dolgih stoletjih zato, ker niso bili svobodni in ker so bili nepoučeni. Do najnovejše dobe kmet ni bil gospodar na svoji zemlji, ampak je moral delati za druge, večinoma za »plemenite« grajščake. Tega bremena je kmete osvobodila šele najnovejša doba, ki je vrnila kmetom v neomejeno last tisto zemljo, ki jo obdelujejo oni sami. Ostalo pa je na kmečkih hrbitih še ono drugo breme, mogoče še hujše od nekdanje telesne tlake in desetine, namreč nepoučenost, ki jo lahko po vsej pravici imenujemo duševno tlako.

Velika doba borbe za človeške pravice je pa za kmete bila silno važna zaradi tega, ker je ustvarila tudi za kmete podlago za njihovo duševno osvoboditev. Ta doba je prinesla kmetom gospodarsko svobodo — in mi vemo, da brez gospodarske svobode ni duševnega napredka. Ta doba je vpeljala splošno šolsko dolžnost, ki polaga temelje duševne svobode. Vpeljana je skoro po vsej Evropi volilna pravica vseh in zajamčena je pisemska tajnost. Niso sicer te velike pridobitve preteklega stoletja še uveljavljene povsod v enaki meri, ampak načelno je ta boj dobojevan z zmago svobodoljubnih idej. S to zmago pa je položen temelj tudi za duševno osvoboditev kmetov.

Kmet danes nima samo pravice, ampak tudi dolžnost, da pošilja svoje otroke v šolo. Včasih smo imeli v naši deželi velik odpor proti šoli, a danes tudi večina kmetov uvideva, kako dobra stvar je šola. S tem še nečemo reči, da je naša šola že na višku. To še ni, ampak bo, kadar bo postala res kmečka šola in državljanska šola. Danes ima tudi kmet pravico združevanja in pravico do organizacije, ima volilno pravico, ki je, kakor sledi iz vladarjevega proglasa, ukinjena samo začasno.

Vse te pridobitve pa morajo znati kmetje izkoristiti. Lačen človek, ki se ne dotakne slastne pečenke, ki so jo predenj postavili dobri in plemeniti ljudje, je bedak in podoben boječemu otroku, ki od daleč gleda, kako mu dobra botra ponuja kos potice, on pa sesa svoj prst in nazadnje — zbeži za materino krilo. Ali ni večina naših kmetov še zelo podobna takim boječim otrokom? Vse je postavljeno na mizo: šola, knjige, časopisi (žalibog, da med temi več slabih kot dobrih), svoboda združevanja, volilna pravica itd. — kmetje pa še vedno gledajo od strani in se vseh teh dobrot komaj dotikajo! Zakaj tako?

To prihaja odtod, ker žive kmetje še dandanes večinoma v silnem strahu pred svojimi nekdanjimi gospodarji. Nekdanji »gospod« kmetom še silno straši po njihovih glavah! Toda enkrat je treba kmetom povedati na glas: Nekdanji »gospod« je danes podoben strahu, ki je v sredi vožel, okoli kraja ga pa nič ni! To je prazen strah, ki ga v kmečkih možganih slika na steno le spomin na nekdanje žalostne dni.

Ta strah pa ima še eno težko posledico, namreč to, da se naši kmetje duševno kar ne morejo otresti nekdanje suženjske preteklosti in se uživati v novo svobodno dobo. V stoletni suženjski preteklosti so kmetje poznali — drugega tudi poznati niso smeli — le komando svoje duhovne in posvetne gosposke in strahota nekdanje komande je še dandanes tako živa v kmečkih dušah in srcih, da se kmetje še vedno ne upajo dotakniti se bele pogače, ki stoji pred njimi, ampak nehote še vedno plavajo v starih »idejah«, s katerimi so nekdanj goljufali in varali mogočnejši neuke kmete na ogromno škodo kmetov samih.

Pa ni samo pri nas tako. Tudi drugod ni dosti bolje. Le poglejte na kulturno Francijo, na visoko razvito Nemčijo itd. Tam imate vse polno političnih strank, ki jim pri nas niti imena ne vemo, od 10—15 vrst »demokratov« in »nacionalistov«, od 10—20 vrst socialistov in komunistov in radikalov itd. Vsi ti zastopajo neke »ideje« in se bore baje za »ideje«, vse skupaj pa živi edinole od nezavednosti kmetov, ki še dajo še dandanes slepiti od teh nesrečnih »idej« v svojo ogromno škodo!

Spomenica agrarnih interesentov.

Dne 24. aprila so izročili zastopniki Zveze agrarnih interesentov v Sloveniji ministru za poljedelstvo dr. Frangežu spomenico, v kateri pravijo med drugim:

»Slovenski mali posestnik že 10 let potrpežljivo čaka na izvedbo agrarne reforme, dokler ni končno sedanja vlada Nj. Vel. postavila v svoj delovni program tudi likvidacijo agrarne reforme, na podlagi, katere preidejo agrarni interesenti v last dodeljene jim zakupne zemlje. Agrarni interesenti so se organizirali v Sloveniji v enotno organizacijo »Zvezo slovenskih agrarnih interesentov«, da potem nje ščitijo svoje interese in pridobitve, ki jim jih zakon o agrarni reformi garantira.

Vsa zemlja, ki spada po zakonu pod agrarno reformo, mora biti izročena agrarnim interesentom. V Sloveniji bi od 225 veleposestev moralo biti oddeljeno za agrarne interese 25.865 ha obdelovalne zemlje. Dosedaj pa je bilo izročeno agrarnim interesentom v obliki zakupa le 16.650 ha obdelovalne zemlje. Razlika ca 10.000 ha je bila odtegnjena agrarnim interesentom v obliki razširjenih maksimov, supermaksimov, deputa-

Le poglejte nekoliko okoli sebe in zamislite se nekaj mesecev nazaj, pa boste mogoče vsaj danes spoznali, kako strašno ste bili varani od vseh »idejnih« strani! Le ozrite se po svojih vaseh in vprašajte se, kakšen pomen ima za kmete tisto silno medsebojno nasprotstvo in celo sovraštvo, ki so ga zasejale med vas tiste »ideje«, ki so bile mogoče nekdanj potrebne, dandanes pa so za kmete čisto odveč!

Če pobije toča polje, imajo škodo vsi gospodarji brez razlike, ali so te ali one vere ali pa, če govore nemško ali slovensko. Čut človečanstva nam nalaga vsem skupaj dolžnost, da nesrečnejšem pomagamo, in nepopisna sramota bi bila, če bi kmet ne pomagal kmetu. Vidite, to je pa tista nova »ideja«, ki vam jo razlagamo mi o kmečki solidarnosti. Kar ogroža enega kmeta, je brez dvoma škodljivo tudi za drugega kmeta, čeprav hodi v drugo cerkev ali pa govori druge jezike! Tega se morajo začeti kmetje enkrat zavedati in se-le takrat, ko bodo vsi kmetje to razumeli, da je njihova moč edinole v kmečki slogi, ne pa v medsebojni borbi za stare »ideje«, od katerih kmet dandanes nič nima, — takrat bodo kmetje šele dobili pogum, da se bodo samozavestno vsedli k mizi, kjer jih čakajo bogate pridobitve prošle dobe, od katerih pa doslej zaradi svoje nesloge niso imeli skoro nobenih koristi.

Sedaj, ko morajo politične strasti mirovati, je najlepša priložnost, da vse to natanko premislite. Videli boste, da so naše besede samo vam v korist. Velik gospod bi bil lahko kmet tudi v naši deželi, ampak složen mora biti, složen in zopet složen, stare »ideje« pa naj mirno prepusti gospodi.

to, patronatov itd., ter časih napačne klasifikacije posameznih zemljišč in protizakonitih kulturnih sprememb že po razglašenem zakonu pod bivšimi režimi. Odtegotanje zemlje agrarnih interesentov v katerikoli teh oblik je že samo na sebi težak udarec za nas, v praksi pa so se pod ta plašč za časa bivših vlad skrivale razne nezakonitosti, ki globoko žalijo naš pravni čut. Zato se obračamo na visoko kraljevsko vlado, ki hoče dvigniti zakonitost uprave, da odredi revizijo utrjevanja agrarnih objektov pri vseh onih veleposestvih, ki so na katerikoli način vso ali del zemlje pridržali v svoji posesti proti določilom in duhu veljavnega zakona o agrarni reformi. Pri tej priliki naj se razveljavijo vsi oni odloki, s katerimi je bila pod gornjimi naslovi odtegnjena zemlja agrarnim interesentom.

Odločno se izjavljamo proti vsem poskusom, da se na, bilo katerikoli način želi izigravati agrarna reforma od strani veleposestev na temelju katerihkoli napačnih predstavk. Posebno se obračamo proti trditvi, češ, da zemlja v rokah malih posestnikov manje donša. Prvič to za Slovenijo, kjer slovenski človek

zemljo intenzivno izkorišča, v splošnem ne ve-
lja, če pa bi se to v kakem slučaju zgodilo, je
to le izjema, ki ji lahko najdemo vzrok.

Kdor ni lastnik zemlje, ne žrtvuje zanjo
investicij, ki se splačajo šele v več letih (ne
gnoji, ne meljorira itd.). Da bi se slovenskim
agrarnim interesentom v tem pogledu ne zgo-
dila krivica, prosimo g. ministra za kmetij-
stvo, da se v komisijo, ki bo v tej smeri pre-
iskovala stanje v Sloveniji, pritegnejo tudi
zaupniki »Zveze agrarnih interesentov«.

Pozdravljamo voljo visoke kraljevske vlad-
de, da z zakonom sprovede likvidacijo agrar-
ne reforme in izroči zemljo v lastnino agrar-
nim interesentom. Šele ko se to zgodi, bo dob-
ljena zemlja deležna prave naše ljubezni in
žrtev. Tedaj bo nam gotovo rodila več, kot pa
je veleposestniku. Živel bo tudi številni kmet-
ski rod, ki je producent novih naraščajev in
borcev za državo.

Uvidevamo, da treba razlaščenim dati
primerno odškodnino. Pri nastavljanju te vi-
šine jo je ceniti po istih načelih, kot se ceni
zemlja v slučaju zapuščine, oziroma izroč-
evanja po uzuelnih načinih v Sloveniji. Proti
njihovi cenitvi naj bo dopuščen priziv na
izvensporni oddelek okrajnega sodišča. Izven-
sporni sodnik srezkega sodišča in dva zaup-
nika občinskega agrarnega odbora, v pod-
ročju, katerega se razlašča zemljišče na-
haja, naj tvori prizivno cenilno komisijo.

Vsled gospodarske krize moremo agrarni
interesenti plačati odškodnino le v odplačilih
tekem 25 let in to v obliki pribitka na zem-
ljarino od dotičnega zemljišča.

Prosimo visoko kraljevsko vlado, da pri
donašanju končnega zakona o agrarni reformi
upoštevava posebne razmere v Sloveniji. Vele-
posestniki so v Sloveniji večinoma inozemci
ali tuje narodnosti. Od 215 jih je naših držav-
ljanov 168, naše narodnosti pa samo 106. Slo-
venija je brdovita in neprimerna za poljedel-
ske veleobrate, ker je uporaba strojev tehni-
čno otežkočena. Slovenija ogromno trpi vsled
sprečene emigracije in je notranja kolonizaci-
ja edina izhod. Ni torej razlogov za pretirano
zaščito veleposestev.

V Sloveniji je dosedaj od vseh velepose-
stev reambuliranih šele 49 veleposestev. Za
definitivno utrditev objektov ostane torej še
mного veleposestev. Da se čimprej utrdijo
rudi na teh veleposestvih objekti in da se pri-
pravi vse za hitro likvidacijo agrarne refor-
me, naj se izroče reambulacijska dela pod
istimi pogoji, kakor v ostalih delih države pri-
vatnim geometrom in inženjerjem, kar se do-
sedaj v Sloveniji ni prakticalo. Ako bodo
agrarne oblasti v Sloveniji morale s sedanjim
številom tehničnega osebja vršiti svoj posel,
bo trajalo delo na pripravah za likvidacijo
agrarne reforme še zelo dolgo.

Deputacija Zveze slovenskih agrarnih in-
terisentov, katero so sestavljali njen predsed-
nik Janez Stražišar, tajnik dr. Janže Novak,
Franc Lukan in geometer Milan Mravlje, je
razpravljala z ministrom za kmetijstvo g. dr.
Frangem o vseh najvažnejših vprašanjih,
ki se tičejo agrarne reforme v Sloveniji. Z ve-
likim razumevanjem je gospod minister po-
slušal naša izvajanja in predloge o končnem
zakonu o agrarni reformi. Z vso odločnostjo je
zatrđil, da nikomur ne bo zemlja odvzeta, ki
jo je upravičeno prejel od agrarne reforme.
Kar se tiče višine odškodnine, ni dal točne iz-
jave, vendar smo dobili vtis, da bodo predlo-
gi agrarnih interesentov tudi vpoštevani. Kot
podlaga za preračunavanje odškodnine bo služil
najbrže novo utrjeni čisti katastralni prihod.

Kar se tiče načina in dobe odplačevanja
odškodnine bo najbrže sprejet naš predlog,
samo odplačevalna doba se bo skrajšala, ker
je minister mišljenja, da je v interesu intere-
sentov samih, ako imajo čimprej zemljišče
odplačano.

Deputacija je g. ministra obvestila, da so
še danes v Sloveniji veleposestva pod agrar-

no reformo, katerim ni bilo ničesar odvzeto in
dano v zakup, čeprav imajo veliko obdeloval-
ne zemlje nad maksimumom (75 ha). V vseh
teh slučajih bo naša zveza napravila potrebne
korake in vloge, da se bo zakon o agrarni re-
formi izvajal pri vseh in povsod.

Glede definitivnih utrditev zemljišč bo
ministrstvo takoj odredilo, da bodo geometer-
ska dela v vseh slučajih agrarne reforme lahko
izvrševali tudi privatni geometri in inženjeri,
kjer še ni izvršena reambulacija. V teh slu-
čajih bodo nosili stroške interesenti sami. Stro-
ški bodo znašali od 70 do 100 dinarjev za en
oral. Agrarni interesentje, ki se hočejo poslu-
žiti privatnega geometra, naj sporoče naši
Zvezi.

Deputacija je obiskala načelnika za agrar-
no reformo g. Šufleja in inšpektorja g. Radi-
kona ter zadružnega inšpektorja g. Miloša
Štiblerja. Vsem je razložila svoje predloge o
končnem zakonu za agrarno reformo, ki se ti-
čejo Slovenije ter o slučajih, pri katerih so
bili interesenti težko prizadeti.

Deputacija se je zglasila tudi v ministr-
skem predsedstvu.

Vsem agrarnim interesentom.

Na razna vprašanja, kdo postane lahko
član Zveze slovenskih agrarnih interesentov,
sporočamo, da postane v smislu § 5. društve-

nih pravil redni član lahko edinole agrarni
interesent (kateri ima v zakupu agrarno zem-
ljo, ali kateri ima pravico po zakonu do kur-
jave in stavbnega lesa na veleposestniških
gozdovih). Podporni član pa more postati
vsak, kogar sprejme občni zbor in ki plača
članarino, odrejeno po občnem zboru. Za
redne člane, agrarne interesente znaša vpis-
nina 5 Din in članarina 1 Din mesečno.

Kar se tiče veleposestev, katerih skupna
površina (njive, travniki, gozdovi itd.) ne do-
sega 200 ha, ne spadajo pod agrarno reformo.
Od onih veleposestev pa, katerih skupna po-
vršina sicer presega 200 ha, a imajo polje-
delske zemlje samo 75 ha (maksimum) in
manj, se po zakonu ne more ničesar oddvo-
jiti in dati v zakup agrarnim interesentom. V
takih slučajih je vsaka intervencija pri obla-
steh brezpomembna, kajti te ne morejo in
ne smejo drugega storiti in drugače delati,
kakor zakon določa in predpisuje.

Sestanek agrarnih interesentov v Robu
pri Velikih Laščah, ki se je vršil preteklo ne-
deljo, je bil izredno dobro obiskan. Udeležili
so se ga skoro vsi agrarni interesentje. Po-
ročilo o potovanju deputacije Zveze v Beograd
je podal geometer Mravlje. Včlanilo se je še
70 interesentov iz občine Rob.

Zaključki občnega zbora Zveze slovenskih zadrug.

Poročilo o načrtu zadružnega zakona.

Poročal na občnem zboru Zveze slovenskih
zadrug 15. aprila 1929 ravnatelj Fran Trček.

Z ozirom na to, da imamo v naši državi 7
različnih zakonskih predpisov o zadružništvu,
od katerih so nekateri pomanjkljivi, drugi ze-
lo stari, se že ves čas po vojski dela na novem
zadružnem zakonu.

Doslej so različne komisije sestavile pet
načrtov, ki se ne odlikujejo toliko po temelji-
tosti in praktičnosti, kolikor po nepotrebnem
formalizmu in doslednem teoretičnem dokto-
rinarstvu. Tako je v nekaterih določeno, da
morata pristopnico podpisati po dve priči, da
se mora vsako četrtletje poslati sodišču ime-
nik članov, odnosno duplikate pristopnic, da
vrše državne oblasti strožji nadzor nad za-
drugami, da se Zveze dele v revizijske in po-
slovne, da sme imeti pri zadrugi posamezen
član samo po en glas, da posamezna oseba ne
sme biti član dveh ali večjega števila zadrug
itd. V ostalem pa načrti več ali manj izpopol-
njujejo doslej pomanjkljive predpise o za-
družništvu in uvajajo obligatna nadzorstva,
nudijo možnost za fuzije zadrug, izključujejo
zlorabo zadružnega imena itd.

Ker nobeden od načrtov ni popolnoma
ustrezal staremu in visoko razvitemu sloven-
skemu zadružništvu, je pretečeni mesec po-
sebna komisija, ki so jo tvorili zastopniki vseh
slovenskih zadružnih Zvez, sestavila popolno-
ma nov načrt, ki vpoštevava tako teoretična za-
drugarska načela kakor tudi dosedanje sku-
šnje, na podlagi katerih se slovensko zadruž-
ništvo ne bo omejevalo, pač pa izboljšalo v
ostalih pokrajinah.

Zato naj občni zbor sklene, da soglašava z
navedenim načrtom, odnosno, da apelira na
merodajne činitelje, da izdajo tak zakon, v
katerem bodo vpoštevani gori navedeni raz-
logi in sprejme sledečo resolucijo:

»Občni zbor odobrava načrt zakona o go-
spodarskih zadrugah, ki so ga sestavili za-
stopniki slovenskih zadružnih Zvez in v kate-
rem so vpoštevana tako teoretična zadružna
načela kakor tudi dosedanje bogate skušnje

lepo razvitega slovenskega zadružništva ter
prosi vlado, da ta načrt vpoštevava pri končni
redakciji zakona.

Poročilo o načrtu zakona o Privilegirani agrarni banki.

Poročal na občnem zboru Zveze slovenskih
zadrug ravnatelj Fr. Trček.

Potem, ko se je ponesrečil poskus z or-
ganizacijo »Direkcije za poljoprivredni kre-
dit« na podlagi zakona iz leta 1925, o katerem
smo poročali na občnem zboru dotičnega leta,
se je dalje časa razpravljalo vprašanje, kako
reformirati to organizacijo.

Dasi smo ves čas potom ustmenih in pis-
menih predlogov ter ob priliki raznih anket
dokazovali, da je mogoče uspešno rešiti vpra-
šanje kmetijskega kredita samo potom samo-
pomočnega in avtonomnega zadružništva, iz-
gleda, da bo snujoča se Agrarna banka plod
kompromisne rešitve med samopomočnim in
takozvanim državnim zadružništvom. Po do-
slej znanih podatkih bodo sodelovali pri njej
s kapitalom država, državni denarni zavodi,
zadružne zveze in zasebni denarni zavodi.
Uživala bo vse državne privilegije. Kredit bo
dajala posameznim kmetom direktno ali po-
tom zadrug. Sedanja direkcija za kmetijski
kredit pa se bi ukinila. Mnenja smo, da slo-
vensko kmetijstvo ne bo imelo koristi od te
banke, ker bo njen kredit predrag.

Pri sestavljanju zakona o banki nismo
imeli prilike sodelovati, pač pa smo sporočili
naše mnenje merodajnim činiteljem in prosili,
da se nas pritegne k sodelovanju.

Ker je zadeva glasom zadnjih poročil že
rešena, izražamo željo, da bo nudila banka
kredit pod takimi formalnimi in stvarnimi po-
goji, da se ga bo mogel tudi slovenski kmet s
pridom posluževati ter predlagamo sledečo
resolucijo:

»Z ozirom na to, da so dosedanji poskusi
z organizacijo kmetijskega kredita od zgoraj
le deloma uspešni in samo začasni, odnosno,
da se je doslej zlasti v srednji Evropi to vpra-
šanje dobro rešilo potom samopomočnega in
avtonomnega zadružništva, občni zbor pred-
laga:

1. Država naj z vso intenzivnostjo pospešuje prosveto kmetijskega ljudstva in vpelje na vseh kmetijskih in podobnih strokovnih šolah ter ljudskih tečajih pouk o združništvu ter varčevanju.

2. Država naj z vsemi sredstvi pospešuje snovanje in poslovanje kmetijskih kreditnih in produktivnih zadrug.

Poročilo o zakoniti zaščiti kmetije.

Poročal na občnem zboru Zveze slovenskih zadrug 15. aprila 1929 ravnatelj Fr. Trček.

»Novi načrt zakona o izvršbi in zavarovanju« določa med drugim, da kmet ne sme niti sam odtujiti (prodati, podariti, zadolžiti) niti se mu ne more vzeti (zarubiti in prodati) hiše z gospodarskimi poslopji, prostora okrog hiše do enega dne oranja, toliko zemlje, kolikor jo potrebuje za vzdrževanje družine ter en par vprežne živine, kobilu z zrebom, kravo s teletom, deset ovac, pet prašičev, pet koz, kmetijskega orodja za enega delavca in toliko hrane za ljudi in živino, kolikor jo potrebuje za vzdrževanje do novega pridelka. Izjema velja samo za poravnavo odškodnine radi zločina ali prestopka, za prevzitek in za terjatve oblasti (za davke in podobno).

Navidezno bi bila taka zaščita kmetije prav koristna, ker bi varovala kmeta, da bi se ne mogel niti prezadolžiti niti prodati kmetije in se izseliti.

Namen je gotovo dober. Če je pa dobro tudi navedeno sredstvo, to je pa drugo vprašanje.

Pravi vzrok, da se kmetje prezadolžujejo in beže od zemlje ni ne lahkomišelnost ali zapravljivost, še manj mržnja do kmetovanja, razven v posameznih slučajih, ki so pa tako redki, da potrjujejo pravilo. Pravi vzrok je na eni strani nerentabilnost kmetijstva, na drugi strani pa tako majhne kmetije, da se na njih družina ne more niti polno zaposliti, še manj pošteno preživeti.

Zato bi taka zaščita ne dosegla namernega namena, pač pa bi položaj še poslabšala, ker bi kmetu vzela gospodarsko svobodo, predvsem pa kreditno sposobnost. Kmet bi namreč ne mogel ne menjati poklica ali posestva, pa če bi bilo to še tako potrebno, ne najeti kredita, brez katerega pri današnjem kreditnem gospodarstvu ni mogoč ne obstanek, še manj napredek. Dogajalo bi se to, kar se dogaja v Srbiji, kjer taka zaščita obstoji že dolga desetletja. Iz statističnih podatkov je razvidno, da v zadnjih 15 letih pred vojno, ko so vse evropske dežele beležile velik napredek kmetijstva, v Srbiji isto, ne samo ni napredovalo, temveč je celo nazadovalo, ker kmet ni mogel dobiti ugodnega hipotekarnega kredita. Tako je bilo polovica kmetov brez zadostne vprežne živine, tretjina brez pluga, petina brez hiše, dve tretjini brez zadostne zemlje za preživljanje družine. Pa še drugo

hujše zlo je rodila »zaščita« v Srbiji. Ona je povzročila takozvano »zelenastvo«. To so vaški trgovci in banke, ki spomladi posodijo kmetu na zastavo zelene setve denar za nakup hrače, semenja, orodja, obleke, za davke itd. Denar mora kmet vrniti v jeseni, ko dozore pridelki. Vrne ga na ta način, da »prod« upniku pridelke za vsako ceno in plača vrhu tega obresti, ki znašajo 30 do 120%. Baš zato se v Srbiji tudi ni moglo razviti kreditno združništvo, ki je n. pr. pri nas tako ugodno rešilo vprašanje kmetijskega kredita.

»Zaščita« bi uničila tudi lepo razvito kreditno združništvo, ki nudi danes polovico milijarde dolgoročnih in cenjenih kreditov kmetijstvu za vzdrževanje, razširjanje in izboljšanje.

Gori navedena oblika zaščite tedaj ne pomeni koristi za kmeta, zaradi tega predlagamo sledečo resolucijo:

»Glede na to, da je naš kmet zrel za upravljanje svojega gospodarstva brez posebnega zakonitega varstva in da je prvi predpogoj za gospodarski napredek gospodarska svoboda in kreditna sposobnost, predlaga občni zbor sledeči način zaščite:

1. Zaščiten naj bo za vse slučaje seme in hrana do prihodnje setve, krava s teletom ali 5 ovac (koz), 2 prašiča, obleka, potrebno orodje ter potrebno pohištvo.

2. V slučaju bolezni ljudi, živine in rastlin in v slučaju vremenskih nezgod naj velja moratorij za primerno dobo za vse v gori navedenem zakonskem načrtu navedene predmete.

Iz časnika »La Voix de la Terre«.

Francoska kmečka stranka se prav dobro razvija. Ima v narodu že tako globoke in močne korenine, da je nobena sila ne bo mogla uničiti, pa naj si prizadeva kolikor more. S tem dejstvom nasprotniki že računajo, zategadelj še zadnji brezuspešni in onemogli napadi. Kar je pač zdravega in poštenega, gre svojo pravično pot in navsezadnje le pomendra gnilobo in krivico! — Dne 23. marca t. l. je imel izvrševalni odbor francoske poljedelske in kmečke stranke važen sestanek. Določil je načela svojemu delovanju in dal svojim somišljenikom zanesljiva navodila za zmago. Zboroval je neprestano 8 ur, kresala so se mnjenja, pa brez neplodnega besedičenja, izklesale so se koristne odločitve o vsakem spornem vprašanju. »S takimi ljudmi,« pravi poročevalec navedenega lista, »si kmalu priborimo pravice, ki nam gredo pod božjim solncem kot vsakemu poštenemu delavcu. Njih neustrašenost je tembolj hvalevredna, ker se niso zbal ne groženj, ne obrekovanj, ki jih kar mrgoli v nasprotnih glasilih. Edino kmet, ki je čvrsto organiziran, edino kmečka sila, poštena, delavna ter skromna, ki se ni nikoli vmešavala v gradboje raznih špekulan-

3. Zaščita vseh v načrtu zakona navedenih predmetov naj velja nasproti izkoriščevalcem, ki zlorabijo lahkomišelnost in nepoučenost kmeta.

Zaščito pod 2. in 3. naj priznava prvo-stopno sodišče potem, ko je ugotovilo njeno upravičenost.

Kmetijska zbornica.

Poročilo g. Janko Bukovca na občnem zboru Zveze slovenskih zadrug.

Pogosto se naleti na nekak strah, da pri sedanjih razmerah interesi kmetijskih slojev ne bodo dovolj zaščiteni in da bodo dobile druge bolj organizirane interesne skupine nesorazmerno velik vpliv na državno davčno in carinsko politiko. Res je pa tudi, da vsaj prejšnja leta kmetijski interesi niso bili vselej primerno vpoštrevani. Zato je kmetijstvu potrebno zakonito stanovsko zastopstvo v obliki kmetijskih zbornic. V ta namen predlagam občnemu zboru sledečo resolucijo:

»Ker je kmetijska produkcija odločilna za našo trgovinsko bilanco, je potrebno, da se pri vseh državnih, gospodarskih in zakonodajnih poslih v prvi vrsti vpoštevata procvit iste. Ker v državi ne obstoji nobena agrarna ustanova, kateri bi zakon dajal pravico in dolžnost zastopanja kmetijsko-gospodarskih interesov, zato občni zbor Z. S. Z. povdarja važnost nujne ustanovitve kmetijske zbornice.«

Občni zbor je vse resolucije soglasno odobril.

tov, more osigurati zdrave državne temelje in boljšo bodočnost naroda. Čeprav je odbor navezan le na lastne pomočke, na lastni skromni kapital, je vendarle v prav kratkem času napravil dvojni čudež: poslal je v svet časnik in ustanovil poljedelsko in kmečko stranko. Dajte mu ohraniti — beremo v poročilu dalje — svojo hvaležnost, dajte da krožijo naše podpisovalne pole po vseh vaseh, da tudi najskromnejši prinese svoj obol (prispevek), da bodo denarna sredstva dosti močna za dosego zmage organizaciji in da bo časten nastop nas vseh spomladi leta 1932.« — Na tem sestanku so razpravljali o finančnem položaju, o organizaciji okrajnih zvez in propagandi za razvoj stranke, o pravih njenega notranjega poslovanja, o socialnem zavarovanju ter končno o različnih vprašanjih. — Vsak začetek je težak, zlasti v sedanjih razburkanih časih. Francoska kmečka stranka je pokazala, da je težkočam kos. Iz lastnih sredstev je ustanovila list »La Voix de la Terre«, ki prihaja domalega že na dom slehernega francoskega poljedelca, z lastnimi sredstvi odbija divje napade neprijateljev, ki ne umevajo duha časa itd.

Da bo mogla vršiti to svoje delo še uspešneje, predlaga odbor vsem prijateljem

kmečke misli, da zbera 1 milijon frankov za fond.

Glede organizacije so sprejeli ta-le načela:

1. odbor vztraja, da se občinski odseki v svoji sestavi ravnajo po navodilih, ki jih daje glasilo »La Voix de la Terre« in ki bodo izpopolnjena objavljena v sešitku, ki bo na razpolago vsem članom;

2. da se ustanovi v vsakem okraju, kjer obstajajo občinski odseki, okrajni zastop, tako da bo olajšana razpečava brošure in navodil. Ta okrajni zastop mora imeti najboljše bojovníke, t. j. delavce, ki so pri stranki že od vsega začetka.

3. V vsakem glavnem kraju okraja je ustanoviti upravni urad, ki bo sprejemal propagandna in organizatorična navodila od centrale in poskrbel za njih nadaljnje razširjanje in brezhubno izvrševanje. Zlasti mu bo še skrbeti za poučna predavanja in za izobraževanje svojih članov. Potrebno strokovno osebje za ta namen je zahtevati, če ga ni v kraju samem, od centrale.

Razmere v Avstriji.

O gospodarskih razmerah v sosednji nam Avstriji smo že večkrat pisali, zlasti pa o lepem napredku kmetijstva v tej deželi v zadnjih letih. Kmetijstvo se je v Avstriji po vojni tako silno dvignilo, da krije že skoraj vso domačo potrebo. Avstrija uvaža le še prav malo žita in živine.

Ta razvoj je v veliki meri zaslug avstrijske državne politike, na katero so imeli odločilen vpliv kmečki poslanci.

V dunajskem parlamentu imamo namreč štiri večje politične stranke: krščanske socialiste (klerikalce), potem socialne demokrate, samostojne kmete («Landbund») in vse-nemce.

Največja stranka so krščanski socialisti (klerikalci). Krščanski socialisti pa so razdeljeni na dve skupini, na zastopnike mest, predvsem Dunaja, potem pa na kmečke zastopnike. Ta razdelitev je za krščanske socialiste usodepolna. Zastopniki mest so namreč skoraj vedno nasprotni kmečkim interesom in se večejo zlasti po vojni z velikim kapitalom proti socialnim demokratom, dočim znajo na drugi strani kmečki poslanci v Avstriji tudi prav energično varovati svoje kmečke koristi in se nikakor nočejo slepo pokoriti «mamonistom» v svoji stranki, tudi pod pretvezo vere ne.

V taboru socialne demokracije stoj pred vsem mestno industrijsko delavstvo. Večine v državnem zboru pa si socialisti zaradi trdovratnega odpora kmetov še niso mogli pridobiti, imajo pa v svojih rokah skoro vse mestne občine (Dunaj, Graz, Linz itd.). Razvijajo pa socialni demokrati veliko delavnost tudi na deželi, zlasti med poljedelskimi in gozdarskimi delavci. Da bi tudi kmete pridobili na svojo stran, so socialni demokrati pred nekaj leti revidirali celo svoj program (na zborovanju stranke v Linzu), a doslej s precej malim uspehom.

Samostojni kmetje (ali «Landbund») so se razvili iz krščanskih socialistov. To so bili ljudje, ki se niso hoteli dati več zlorabljeni od klerikalcev v njihove namene, ampak so si postavili načelo, da je kmet lahko sam gospodar v svoji deželi brez komande farovža ali mestnega fraka. V zadnjih letih je «Landbund» znatno napredoval v vseh avstrijskih pokrajinah in v zadnji vladi je bil «Landbund» že prav močno zastopan. Energični nastop avstrijskih samostojnih kmetov je potegnil dostikrat za seboj tudi krščansko-socialno Kmečko zvezo («Bauernbund»), ki je moral slediti v politiki v marsikateri točki samostojnim kmetom, ako ni hotel izgubiti velikega števila svojih pristašev. Samostojni

kmetje v Avstriji so pred nekaj meseci pristopili tudi «Mednarodni kmečki zvezi v Pragi», kjer so včlanjene vse agrarne stranke v Evropi.

Kmečkemu programu zvesta in dosledna politika samostojnih kmetov v Avstriji je dokazala tudi pri naših sosedih, da se kmetje ne dajo več izrabljati od meščanskih verskih ali pa liberalnih strank. «Landbund» je avstrijske krščanske socialiste pritiral v resno nevarnost, da bodo izgubili vse kmete, če se bodo preveč zavzemali za interese denarnih katoliških magnatov v mestih, kmečke interese pa zapostavljali. Zato pa bo «Landbund» v bodočnosti igral vedno največjo vlogo v Avstriji.

Vsenemci ne igrajo posebne vloge, ker združujejo le malo peščico mestne nemško-nacionalne inteligence.

Spomini na Tončev'ga očeta.

(Antona Osolina, posestnika itd. iz št. Vida pri Lukovici.)

Priobčil: Anton Stražar.

Kdo izmed nas okoličanov bi si pač mislil, da bode ravno v letošnji hudi zimi kruta morilka človeštva zamahnila s koso tudi po daleč naokrog znanem «Tončev'mo očetu» iz št. Vida pri Lukovici. Pa zgodilo se je tako! Ravno 28. januarja smo zvedeli, da so se vsem priljubljeni oče, poznani več ur naokrog, za vedno poslovili od nas. Umrli so v ljubljanski splošni bolnici, kjer so bili le malo časa. Šli so iskat pomoči zoper želodčno bolezen, pa so podlegli in smrt jih je rešila vseh muk.

Truplo občje spoštovanega pokojnika so pripeljali na lepo urejeni dom; od blizu in daleč so prihajali ljudje kropit «Tončev'ga očeta» in v obilnem številu so jih spremili na zadnji poti na prijazno šentvidsko pokopališče, ki je prav v obližju doma in znane starodavne Dunajske ceste na malem holmčku, 21 km od naše bele Ljubljane.

Odločil sem se v kratkem napisati le glavne spomine o nepozabnem pokojniku!

Oče so bili rojeni 1. 1854 v bližnji Vrbi «pri Toncu», ki spada tudi k šentvidski duhovniji in občini. Seveda, kot pravi korenjaški gorenjski fant so bili tudi vojak. Ko so odložili vojaško suknjo, so se priženili na sedanji dom.

Enako kot vsi drugi šentvidčani so bili tudi ranjki bistroumen, marljiv in naprednega duha. Vse gospodarstvo so vedno sami nadzirali in ga urejali po vzgledu vzornih gospodarjev, ki so stremeli za napredkom.

Povsod, bodisi na njivah, travnikih, sadnem vrtu ali v hlevu, se je videlo, da vse to vodi večja roka in bistra glava.

Toda «Tončev oče» se niso zadovoljili le s tem. Bili so tudi zadržnega duha ter bili kot član in v odboru vseh občje koristnih in kulturnih društev. Nepretrgoma so bili skoraj v občinskem odboru in tudi župan. Dalje tudi več let načelnik pri lukovških ognjegascih.

Naši zavedni šentvidčani so v pričetku tega stoletja tudi napravili mlekarno, ki je bila ena izmed prvih v našem brdskem okraju. Seveda so bili tudi pri tej v odboru.

Količega pomena je šentvidska mlekarna za vse naše ljudi, to vedo vsi kmetje okoličani. Saj poprej ni imelo mleko pri nas nobene cene. Kako hudo je bilo pred obratom šentvidske mlekarne večinoma gospodarjem za denar! A sedaj, kolika pomoč je to zanje, ko ob mesecih dobijo lepe denarje za mleko!

Bili so tudi pri odboru šentvidske «Hranilnice in posojilnice», dalje tudi pri «Kmetijski družbi». Pa zvesti naročnik in bralec našega «Kmetkega lista».

Enaka po njihovem duhu je tudi njihova hči, občje spoštovana gospa sosedna trgovca in gostilničarja Ivana Novaka; to je znano vsakemu gostu.

Potekala bodo leta za letom, a še vedno se bodo ljudje spominjali «Tončev'ga očeta», ki počivajo na prijaznem pokopališču — sledovi Vaše marljivosti še ne bodo kmalu izginili! — P. v m.!

Kako koristna nam je lovska zakupnina?

(Dopis.)

V časopisju čitamo, da so razen Srbije vsi kraji za zakupni sistem lova po občinah. To je lahko mogoče, ker je v vsakem kraju nekaj takih ljudi, ki zahtevajo, da se naj lov proda, da imajo potem sami zabavo, če imajo kmetje škodo, jih pa ne boli. Velika večina kmetov pa s tem ni zadovoljna. Če dobi občina tisočake za lov, to pohvali tisti, ki tega dobro ne razume. Kaj pa koristi nam kmetom tisti denar, ki ga občina dobi za lov. Kaj smo potem kmetje primorani škodljivce še gojiti. Iz predpreteklega časa je znano, da je divjačina nekaterim desetkrat, drugim celo dvajsetkrat večjo škodo naredila, kakor je občina za lov dobila. Škoda, ki jo zverjad napravi, se nikdar ne plača. Splošno imajo tudi občine večjo škodo nego koristi od lovske zakupnine. V časopisju hvalijo, da dobijo po deželi par milijonov dinarjev za lov. Ko bi pa sešteli vso škodo, ki jo napravi zverjad, bi jo pa bilo gotovo nad 10 milijonov na leto. Umevno je, da divjačina ni za povzdigo kmetijstva. Divjačina se naj goji le v ograjenem gozdu, ne pa tako, da se povsod sprehaja in nam pridelke uničuje. Če ustrelji kmet zajca na svoji njivi, kjer mu je pridelke jedel, gre takoj v zapor in je ob drago puško ter ima visoke stroške. Pri sodnji ostané zapisano, da si bil tat; in to zato, ker je občina dala v najem lov. Vsak kmet in posestnik bo raje plačal 20% več na zemljiških dokladah, kot pa da trpi ogromno škodo po zverjadi. V celi državi je gotovo večina kmetov s tem nezadovoljna, da se divjačina ne sme pokončevati, ko dela škodo? Če se lov da v najem, naj bi se dalo v zakup le večje gozdno zemljišče, obdelan svet, to so njive, travniki, pašniki in vinogradniki itd., se naj bi pa izločili. Tu mora imeti kmet vso pravico po svoji volji škodljivce pokončevati.

V tem smislu in duhu naj se izdela v bodoče ta važen zakon. Vse kmetijske ustanove naj na tem delajo.

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, proti trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rento.

STANJE VLOG DIN 25.000.000—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Podružnica v MARIBORU
Slomškov trg 3, prill, poleg Stolne cerkve.

NOVICE.

Vojvoda Stepan Stepanović je umrl v Čačku dne 27. aprila v visoki starosti. Pokojni vojvoda je bil eden najhrabrejših in najposobnejših srbskih vojskovodij. Udeležil se je vseh vojn, ki jih je imela Srbija v zadnjih 40 letih. Leta 1914 je potolkel avstrijsko armado, a 1918 je njegova armada prebila solunsko fronto.

Nevarno stanje dr. Hodže. Odstopivši češkoslovaški minister in vodja kmetkega gibanja je nevarno zbolel. Njegovo stanje se je zadnje dni zelo poslabšalo. Najboljši zdravniki so se sestali, da se posvetujejo o njegovi bolezni.

Cenitev škode po požaru v Gatini. Na Grosupljem je cenila posebna komisija škodo, ki jo je napravil požar dne 19. aprila. Komisija je natančno pregledala pogorišče ter na podlagi izpovedb raznih očitidcev in ogleda terena ugotovila vzrok požara. Z največjo natančnostjo je nato komisija začela ceniti škodo. Škoda je bila ocenjena na približno 1 milijon dinarjev, toda še ni vsa škoda ocenjena. Kakor zatrjujejo, je železniška uprava pripravljena poleg zavarovalnične pogorelcem povrniti škodo v polni meri. Komisija bo nadaljevala svoje delo.

Kralj boter 21. otroku. Posestniku Alojziju Beču iz Št. Janža na Dolenskem se je rodil 21 otrok. Srečni stariši so zaprosili kralja za botra in krst se je vršil v nedeljo dne 28. aprila. Kralja je zastopal podpolkovnik Kovič, komandant 39. pp. v Celju. Družini Beč živi od 21 še 12 otrok, ostali so pomrli.

Zakon o invalidih je bil pretekli teden izročen Vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug se je vršil preteklo nedeljo v prostorih Zbornice za TOI v Ljubljani. Od 84 zadrug jih je bilo zastopanih 59. Zvezi načeluje g. Josip Rebek.

Občni zbor »Zupanske zveze« se je vršil pretekli ponedeljek v Ljubljani. Za novega načelnika Zveze je bil izvoljen g. Ferdo Novak.

Razpisane so pogodbene pošte: Poljane nad Škofjo Loko, Dol pri Ljubljani I. reda, Dragatuš IV-1, Gomilsko II-2, Jarenina III-3, Legrad I-1, Radomlje II-2, Velika Loka II-3. Pravilno kolkovane prošnje s prilogami je poslati do 6. maja na pošto ravnateljstvo v Ljubljani.

Za naše kosce! Zanimiv in zelo koristen izum je nove vrste spona riček za pritrjevanje kos na kosišče. Lansko leto je mnogo kmetovalcev preizkusilo na svojih travnikih novo patentirano spono (kosir), katera se pod oznako »SILA« prodaja. Ta spona prednači dosežanjim kosirjem v zelo mnogih slučajih in to, da se le z polugo odpira in zapira, ter to le z roko, pri čemur ni treba orodja. Sama se odpreti ne more, je pri peti kose gladka, ter se radi tega v njo trava nabirati ne more. Ni nevarna manipulacija pri pričvrstivanju, obratno zelo enostavna in varna, ker ne spodrkuje kakor pri ključu. Prištedi se zelo mnogo na kosiščih, ker ni potrebno razbijanje s kladivom, kakor pri do sedaj običajnih obročkih. Kdor si želi dobre in priročne spono, naj se obrne na proizvajalca. Glej oglas.

Poškodovan pri pretepu. V Pohorju vasi sta predvčerajšnjim napadla v nekem hlevu neki Josip Koder in Franc Mehle 15-letnega posestnikovega sina Janeza Rebolja. Napadca sta dečka tako močno poškodovala in ga ranila na glavi, da so ga morali prepeljati zvečer v splošno bolnico.

Uboj med kmetiskimi fanti. Pretekli petek zvečer so kmetiski fantje popivali v Notranjih gorah pri Ljubljani. Uganjali so razne šale in dovčipe na račun duševno bolj omejenega Tone Sojarja. Ta jim je njihovo zabavo tako zameril, da je sunil 26-letnega Franca Selana z nožem v trebuh, da je na posledicah izkrvavitve izdihnil.

Konjice. Čebelarstva podružnica za konjiški srez priredi v nedeljo, dne 5. majnika t. l. s pričetkom ob 10. uri celodnevni poučni tečaj pri čebelnjaku g. nadzornika proge R. Bajca na konjiški postaji. Čebelarji, člani in nečlani, pridite in privedite seboj še druge, ki se zanimajo za to kmetijsko panogo. Predavatelj je g. H. Peternel, predsednik Zveze čebelarstev za mariborsko oblast. Tj tedne pozneje, t. j. v nedeljo, dne 26. majnika se vrši enak tečaj pri čebelnjaku g. šol. uprav. J. Časl-a v Žičah.

Mala nedelja. Narodno kulturno društvo ponovi v nedeljo 5. maja točno ob pol 4. uri v Društvenem domu krasno novo igro »Prisega o polnoči«. Igro je spisala kmetiska pisateljica Manica Komanova ter se priporoča, da si jo stari in mladi ogledajo!

Uboj. Preteklo soboto je posestnikov sin Ciril Petek iz Križa pri Kamniku s kolom ubil zidarja Janeza Ingliča iz Klanca pri Kamniku. Ubijalca so aretirali. Pri zasliševanju je izpovedal, da je storil dejanje iz maščevanja, ker ga je Inglič pred dvema leti natepel.

Tovarna zletela v zrak. V Sentinu na Češkoslovaškem je te dni zletela v zrak delavnica za izdelavo eksplozivnih snovi. Eksplozija je bila tako močna, da so dateč naokrog na vseh poslopih popokale šipe. Eksplozija je zahtevala več človeških žrtev.

Ne odpirajte pisem! Pred mariborskim sodiščem se je vršila te dni kazenska razprava proti neki poštni uradnici pri Mariboru, katero je tožil tamošnji trgovec zaradi odpiranja pisem na pošti. Tekom razprave se je izkazalo, da je uradnica že pred dvema letoma odprla neko pismo ter njega vsebino prepisala in pripovedovala svojim znancem. Uradnica je sicer k razpravi privedla kot pričee vse pismonoše, ki naj bi potrdili, da ni bila nikdar sama pri razdeljevanju pošte in da je torej bilo nemogoče, da bi mogla pisma odpirati, vendar je neki pismonoša potrdil, da je prišlo trgovcu v roke pismo, ki je bilo že drugič zaprto. Trgovski pomočnik je izpovedal, da se je nahajal na pismu še moker lep. Odprta so bila tri pisma, ki jih je dotični trgovec prejel od svojega zastopnika. Uradnica je bila obsojena na 300 Din globe, v primeru neizterljivosti pa na 6 dni zapore.

Razprava proti Puniši Račiću. Beograjski listi so te dni objavili vest, da se bo razprava proti morilcu Puniši Račiću pričela 27. maja t. l. Punišo bo zagovarjalo 35 odvetnikov. Državni pravdnik je dvignil proti P. Račiću 5 obtožb in sicer radi poskusa premišljenega uboja nad dr. Ivanom Pernerjem, radi premišljenega uboja dr. Gjura Basarička, radi poskusa uboja poslanca Grandje, radi premišljenega uboja Stepana Radića in končno radi premišljenega uboja Pavla Radića. Kot sokrivca sta obtožena še Toma Popović in Drag. Jovanović.

Rogaška Slatina najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srea, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v maju, juniju in septembru! Zahtevajte prospekte!

Uboj. Na Vrhlogih pri Slovenski Bistrici so v soboto zvečer fantje popivali pozno v noč. Med njimi sta bila tudi 19-letni ključavničarski pomočnik Leopold Dolničar, sin železničarja, ter 30-letni posestniški sin Fran Sajko. V vinskem razpoloženju je padala beseda za besedo in razburjenje je naraščalo. Še preden je spoznal Sajko kritičen položaj, že se je zavesetil odprt žepni nož, ki ga je Dolničar porinil Sajku z vso silo v levo stran prsi. Prerezal mu je žilo odvodnico in tudi eno rebro. Težko ranjeni Sajko se je takoj zgrudil na tla. Silno je krvavel in bilo je jasno, da zanj ni več rešitve. Še preden je prišel zdravnik iz Slovenske Bistrice, je Sajko podlegel hudi poškodbi zaradi izkrvavljenja. Dolničarja so orožniki še istega dne aretirali ter odvedli v sodne zapore v Slovenski Bistrici.

Tedenski koledar.

- 5. maja, nedelja: Pij V.
- 6. maja, ponedeljek: Ivan Pl.
- 7. maja, torek: Stanislav.
- 8. maja, sreda: Mihael E.
- 9. maja, četrtek: Vnebohod.
- 10. maja, petek: Antonin.
- 11. maja, sobota: Gangolf.

Sejmi.

- 5. maja: Trbovlje, Št. Gothard.
- 6. maja: Brežice, Sv. Barbara, Črešnovec.
- 7. maja: Sp. Kostrivnica, Šmarje.
- 8. maja: Polje, Toplice, Zaverše.
- 9. maja: Sodražica.

Valute.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13.49
1 švicarski frank	Din	10.95
1 avstrijski šiling	Din	8.—
1 angleški funt	Din	276.27
1 ameriški dolar	Din	56.80
1 francoski frank	Din	2.22
1 češkosl. krono	Din	1.68
1 italijansko krono	Din	2.98

Staro znano solidno veletrgovino R. Miklauc (pri Škofu), Ljubljana, toplo priporočamo pri nakupu vseh vrst manufakturnega blaga. Opozarjamo na današnji inserat.

Minister mornarice pred sodiščem. Bivšega turškega ministra mornarice je izročil parlament sodišču, ker je brez garancije izplačal neki angleški ladjedelnici 20.000 funtov sterlingov.

Delovanje sleparskih dunajskih potnikov v Celju. Pred dnevi so priobčili listi opozorilo Gremija trgovcev v Celju zaradi sleparskih kupčij številnih dunajskih židovskih potnikov. Včeraj pa je bila vložena na celjski policiji nova ovadba proti tem potnikom, oziroma njihovi tvrdki Schipper na Dunaju. V Celju se je zglasil zastopnik tvrdke Schipper med drugimi tudi pri pekovskem pomočniku Albertu Stiplovšku na Kralja Petra cesti. Ponudil je Stiplovšku različno fino perilo po izredno nizkih cenah. Agent je nudil par najfinejših modnih srajc za 300 Din in par istotakih spodnjih hlač za 290 Din z všteto carino. Kako pa se je začudil te dni Stiplovšek, ko je prejel z Dunaja zavitek, v katerem se je nahajala ena sama srajca in ene same spodnje hlače srednje kakovosti, poleg pa je bil priložen račun, da stane srajca 300 Din, hlače 290 Din, vrhu tega pa je še moral plačati carino na oboje v znesku 103 Din 20 p. Nedavno je celjska policija aretirala in izgnala dva taka sleparska potnika tvrdke Schipper, čez par dni pa se jih je pojavilo zopet več novih. Ti sleparji rasejo kakor gobe po dežju in zadnji čas je že, da se ukrenejo najenergičnejše mere proti njim. Naši ljudje denarja ne kradejo in si ga morajo krvavo prislužiti.

Ustreljena komunista. Bivši komunistični poslanec Hecimović in ključavničar Djuro Djaković sta bila že dalj časa zaprta v prostorih zagrebškega sodišča radi komunistične propagande. Tekom preiskave sta izpovedala, da je na naši in avstrijski meji zakopana velika množina komunističnih letakov, knjig itd. Na te izjave je preiskovalni sodnik odredil, da sta oba jetnika v spremstvu dveh orožnikov in enega detektiva odpotovala na avstrijsko mejo, da pokažeta skrivno mesto, kjer so zakopani komunistični predmeti. Orožniki so na meji res naši omenjeni material. Ker se je že močno zmrčilo, sta v temi in gozdu poskušala komunista pobegniti. Toda, ker se na večkratne klice »stoj« nista hotela ustaviti, sta orožnika oddala več strelav. Ubežna jetnika sta bila oba smrtonosno zadeta in padla tako, da sta njiju trupla ležala pol na avstrijskem in pol na jugoslovenskem ozemlju.

Grozna smrt triletnega otroka. V Starem gradu pod Velebitom se je prošli ponedeljek pripetila grozna nesreča. Pera Baštela, mati sedmero otrok, je šla na delo, da bi zamogla prehraniti sebe in svoje otroke. V bajti sta ostala najmlajša otroka, starejši pa so šli v šolo ali pa na pašo. Po nesrečnem slučaju je njen triletni sinček Peter padel na ognjišče in skoraj popolnoma zgorel. Grozna nesreča je mater tako pretresla, da se ji je omračil um.

Agrarna reforma tudi v Albaniji. Albanška vlada je imenovala posebno komisijo, ki naj prouči vprašanje razdelitve veleposestev v Albaniji. Dočim niti v bivši Srbiji, niti v Bolgariji ni bilo veleposestev koncem svetovne vojne, je Albanija še edina država na Balkanu, kjer je večina zemlje še v veleposestniških rokah, ne da bi sprovedla agrarno reformo.

Kot noč in dan je razlika, ako ne rabite raznih poceni sredstev za pranje, ampak vzamete »Zensko hvalo« in Schichtovo terpenitino milo. — Poglejte naš današnji oglas!

Zveza agrarnih (kmetskih) držav. V švicarskem mestu Ženevi se v zadnjem času vodi akcija, ki ima za cilj, da se vse pretežno kmetske države organizirajo v skupen blok, da bi na ta način lažje branile svoje interese proti onim državam, ki imajo pretežno industrijski značaj. V najkrajšem času se bo vršil sestanek zastopnikov kmetskih držav, na katerem se bo poskušalo osnovati čim tesnejšo medsebojno zvezo.

Na smrt obsojeni kmetje. V neki ruski občini so izvršili kmetje pogrom proti židom, pri čemur je bilo več oseb ubitih. Proti kmetom, ki so na pogrom hujskali, se je te dni vršila v Moskvi sodna razprava in je bilo petnajst kmetov obsojenih na smrt.

Homatije v Indiji se nadaljujejo in širijo. V zadnjem času je stopilo v štrajk v Bombayju nad 120.000 delavcev tekstilnih tvornic. Vsak dan se vrše spopadi med različnimi plemenimi. Angleške oblasti pa lepo mirijo s svojo vojsko in so veseli, da se indijski narodi ne sporazumejo, in da skupno ne nastopajo proti svojim tlačiteljem.

Judovska »šola« v cerkvi. V največji varšavski sinagogi (judovska cerkev) je prišlo te dni do hudega pretepa med pobožnimi judi. Bitka je trajala tako dolgo, dokler ni ena grupa potisnila in zmetala svoje nasprotnike na cesto.

Dolgovi beogradske občine znašajo preko pol milijarde dinarjev. Nova uprava beogradske občine je odredila posebno komisijo, ki je imela nalogo ugotoviti finančno stanje beogradske občine na dan 18. februarja t. l., to je na dan prevzema uprave. Po poročilu, ki ga je sestavila ta komisija, so tega dne znašali vsi dolgovi in obveznosti občine z upravo cestne železnice in elektrarne 507 milijonov dinarjev.

Zagonetna smrt in njene posledice. — V Bečkereku je svojedobno povzročila veliko senzacijo nagla smrt bivšega direktorja Narodne banke Kostića. Nastal je sum, da ga je polagoma zastrupila kuharica, ki mu je pripravljala hrano. Kuharica je bila aretirana, čreva pokojnikova pa so bila poslana na proučevanje. Kemiki in zdravniki so ugotovili, da o zastrupljenju ne more biti govora in to tem manj, ker je neki dunajski specialist izjavil, da je zdravil pokojnega Kostića, ki je bolehal na pljučni malariji. Državno pravdnništvo je kuharico takoj izpustilo iz zapora.

Najbolj strupena kača v Bosni. V Bosni se mudi berlinski prirodoslovec prof. Rojke, ki proučuje bosansko favno. Ugotovil je, da živi v Bosni in deloma tudi v Črni gori in Albaniji kača, ki ji pravijo Bosanci »šarka« in ki ima najhujši strup od vseh v Evropi živih kač. Šarkin strup je tako močan, kakor strup kače klopotače, ki živi v Ameriki in pa kač, ki žive v Indiji.

Nov način pridelovanja žita.

Belgrajski dnevnik »Politika« od 18. aprila t. l. poroča o predavanju, ki ga je imel g. dr. Ivan Šajković, konzul kraljevine SHS na Finskem, o novem načinu pridelovanja žita. Predaval je pred priznanimi kmetijskimi strokovnjaki. Čeprav način pridelovanja žita, o katerem je predaval g. Šajković, ni ravno nov, ampak že precej star, bo stvar vseeno utegnula koga izmed naših bralcev zanimati, ker je vsaj za nas nekaj novega. Zato tudi objavljamo to predavanje, ker bo mogoče tudi pri nas kdo poskusil s to stvarjo, kar se zgodi tem lažje, ker nič ne stane.

G. Šajković je rekel med drugim:

»Po vojni je v vseh evropskih državah postalo najvažnejše vprašanje to, kako bi se dalo dohodek ob obdelovanju zemlje zvišati. Za mnoge države je to vprašanje življenjsko vprašanje. V Nemčiji, v Avstriji, v Italiji, v skandinavskih deželah in v baltičkih državah in na Poljskem si zelo prizadevajo, da dvignejo produkcijo na najvišjo stopinjo, da se na ta način rešijo odvisnosti od tujih držav in tujih tržišč.

Eden od mnogih načinov je ta, da se dvigne prinos žetve po znani metodi Demčinskega.

V čem obstoji ta metoda?

Že pred 25 leti je nadarjeni ruski inženjer-agronom Demčinski razložil na podlagi svojih raziskovanj in poskusov svojo metodo presajanja žita, t. j. presajanja in obsipavanja pšenice, rži, ovsa in ječmena.

Te metode pa ni iznašel Demčinski sam. Ta način pridelovanja žita poznajo Kitajci že nekaj tisoč let. Iz zgodovinskih prič je razvidno, da so Kitajci na ta način pridelovali žito že 1720 let pred Kristusovim rojstvom in sicer na povelje nekega kitajskega cesarja. Po tej metodi se žito ne seje z razmetavanjem, ampak se vsaja vsako zrno posebej z roko. Ko biljka doraste nekaj centimetrov visoko (navadno do prvega »kolena«), se biljka pšenice (rži, ovsa ali ječmena) presadi tako, kakor presajamo salato, zelje ali sploh vse sadike (»flance«). Izravnano biljko presadimo 4 do 5 centimetrov globlje v zemljo kakor je rastle prej, kar pa še gleda iz luknje, to ogrnemo ali obsipujemo. Iz tako presajene korenine poženejo čez nekaj dni nove biljke, ampak ne ena sama, ampak po 30 do 40 biljk in vsaka od teh rodi svoj klas. S tem načinom pridelovanja pridelava Kitajec na mali površini mnogo žita.

Demčinski, ki se je seznanil s to metodo pridelovanja žita na Kitajskem, je začel stvar natančneje proučevati. Poskusil je tudi v Rusiji in dognal, da je ta metoda prikladna tudi za Rusijo in za druge podnebne razmere. Dne 20. oktobra l. 1908. je Demčinski o tej metodi pridelovanja žita predaval v Poljedelskem klubu v Berlinu.

V svojem takratnem predavanju je Demčinski opozoril na to, da pri navadnem sejanju žita pada seme zelo plitvo v zemljo, tako, da ima korenina le malo prostora za svoj razvoj na vse strani. Plitvo zaraščena korenina je vedno v nevarnosti, da jo posuši suša ali pa, da prevelik dež izpere vso zemljo od nje, tako da ostane korenina brez zemeljske hrane. Zato pa je treba korenino posaditi bolj globoko, da je veter in solnce ne moreta posušiti, pa tudi dež je ne more izprati. V globljejši luknji presejana korenina ima vedno dovolj vlage in hrane, zato pa tudi mnogo krepkejše poganja.

Korenina se v praksi zavaruje torej s tem, da jo ali presadimo, ali pa da jo vsaj obsipamo. Dobra sta oba načina. Demčinski sam pa je priznal, da je ta način pridelovanja žita za Evropo predrag, ker je treba za obdelovanje enega orala po 25 do 30 delavcev. In ker

leta 1908. še ni bila taka stiska za kruh kakor danes, so se učenjaki pečali s to stvarjo le bolj teoretično. V Rusiji pa je Demčinski dosegel sijajne rezultate s svojimi poskusi, in sicer v neposredni bližini Petrograda, torej visoko na severu, kjer so pogoji jako neugodni. Lansko leto pa so v Nemčiji po tej metodi dobili iz enega samega zrna 342 biljk in seveda ravno toliko klasov! To je naravnost čudež! Glavna korist te metode pa je ta, da osigura kmetu sigurno žetev, ki ni odvisna od suše ali dežja.

Velik pomen pa je dobila ta metoda pridelovanja žita, odkar so iznašli posebne stroje, ki biljke presajajo oziroma poglabljujejo. Lansko leto se je pojavil v Nemčiji takozvani Dengstädtov stroj, ki je zelo priprost in ki sam poglablja biljke v zemljo za 3 do 5 cm, jih pritisne v novi položaj in jih istočasno obsipa. Stroj je težak 280 kg. Vlečeta ga dva konja in ravnata ga dve osebi. Eden vodi konje, drugi pa ravna stroj. Stroj obdela na dan 2 orala, ako ima 2 vrsti. Štirivrsten stroj pa napravi dvakrat toliko. Stroj se izdeluje v Neubrandenburgu v Nemčiji, stane pa 650 mark (okoli 9000 Din).

Iznajdba tega stroja je vzbudila po vsem svetu velikansko pozornost. Veliki angleški dnevnik »Daily Express« je o njem napisal uvodni članek, v katerem napoveduje kar gospodarski preobrat v svetu. Francoski specialisti pričakujejo, da bi mogla Francija dvigniti svoj žitni pridelek na vrednost 16 milijard na leto. Nemčija računa, da se bo mogla v kratkem osvoboditi uvoza žita iz tujine in se postaviti na svoje noge, ker bo lahko pridelala — na slabi zemlji! — do 40 meterskih centov žita na 1 hektar (približno dva orala). Boljševiška Rusija pa pričakuje od te iznajdbe »osvoboditev delovnega ljudstva od kapitalizma«.

Meseca novembra preteklega leta so ta stroj zaradi poskusov naročili tudi na Finsko, kjer so se strokovnjaki zelo pohvalno izrazili o njem.

To je vsebina predavanja g. Šajkovića, ki zasluži tudi vso našo pozornost. Temu predavanju pa bi dodali mi še sledeče:

Že med vojno je opozarjal dunajski list »Arbeiter-Zeitung« na presajanje žitnih biljk, s katerim lahko doseže tudi prav majhen posestnik tolik pridelek, da ima žita dovolj vsaj za svojo potrebo. V zelo uglednem tedniku »Der österreichische Volkswirt« pa je izšla pred dvema ali tremi leti cela vrsta zelo zanimivih člankov o tej stvari, kjer so se izrazili prvovrstni strokovnjaki o tej stvari zelo ugodno. Ti so izračunali, da dobi mali posestnik, ki ima le kakih 8 oral zemlje, lahko do 4000 šilingov dohodka na leto ali nad 30.000 dinarjev. Rečeno pa je bilo tam tudi, da se da na ta način pridelovati tudi koruzo.

Mogoče se bo našel tudi pri nas kakšen kmečki fant, ki bi žrtvoval kakšen kvadratni meter zemlje in pa nekaj časa za poskuse. Posaditi je treba posamezno zrnje. Ko to doraste približno do prvega kolena, se vsako biljko presadi po pol metra narazen tako, kakor smo povedali zgoraj, do 5 cm globlje kakor je bila, ostanek pa se obsipa (ogrne). Lahko pa izrujete tudi že rastočo biljko z njive in jo presadite! Potem je treba počakati. Če bi se stvar obnesla, bo gotovo silno koristna. Ni pa razloga dvomiti, zakaj ne bi šlo. Če vidimo pri salati velik uspeh presajanja, je uspeh jako verjeten tudi pri drugih rastlinah. Samo pravi način bo treba najti, kakor bo najboljši za naše kraje.

Ako se ta metoda — s strojem ali pa brez stroja — obnese tudi pri nas, leži njena ogromna važnost za vso Slovenijo na dani. Pri nas je večina malih kmetov, kjer je s kruhom še pred Božičem težava, po Božiču pa še bolj. Ako pa se stvar obnese, bo imel vsak bajtar dovolj žita (in kruha) na svojem.

NARODNI GOSPODAR

Se nekaj brezplačnih mest za kmečke mladeniče je prostih v Kmetijski šoli na Grmu in sicer v pripravljalnem gospodarskem tečaju, ki je bil pred nedavnim časom razpisan v našem listu. Šolanje je brezplačno, a učenci tega tečaja imajo prednost na brezplačno mesto tudi v redni letni ali zimski šoli. Opozarjamo kmečke gospodarje, zlasti iz krajev, kjer imajo eno-, dvo- ali trirazredne osnovne šole,

da ne zamude ugodne prilike za brezplačno izobrazbo svojih sinov — bodočih gospodarjev. Kdor hoče priliko izkoristiti, naj prošnjo takoj napiše, jo kolkuje s kolki za 25 Din, priloži krstni list, domovnico in zadnje šolsko izpričevalo ter vse skupaj takoj pošlje ravnateljstvu Kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto, vsaj do 5. maja. Svetujemo pa k hitri odločitvi, sicer bo prepozno in bodo vsa mesta, ki jih je malo, že oddana. Merodajne činitelje po kmetih prosimo, da na ta razpis bla-

govolijo opozoriti kmečke gospodarje. — Ravnateljstvo.

Vinski zakon. Kmetijski minister je za 22. maj sklical v Zagreb konferenco vinogradnikov, na kateri se bo razpravljalo o smernicah novega načrta vinskega zakona. Na podlagi mišljenj vinogradnikov bo pozneje vinski zakon ponovno redigiran in na to uveljavljen.

Modni kamgorn
športni ševstev
na dnevne oblike.
Velika izbira,
ugodne cene.
L. WILHAR „PIL SIVIT“
Ljubljana

Kolarski vajenec

star 15 let, se sprejme v uk. Hrana pri moštru. — Poizve se v upravi Kmet. lista.

semenskega krompirja

osrednja gospodar-
ska zadruga

„EKONOM“

Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 7

Vsako množino

najboljše vrste dobavlja po
ceni Din 185 — za 100 kg

Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 7

NAROČAJTE
GRUDOC

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinjšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno s dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno s dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Za birmance!

- srebrne žopne ure Din 250.—
- nikelnaste žopne ure Din 48.—
- srebrne ovratne verižice z obeskom Din 30.—
- 14-kar. zlate ovratne verižice z obeskom Din 100.—
- 14-kar. zlate ovratne zapestne ure na traku Din 350.—
- budilke (wekerice) . Din 60.—
- Preizkone žopne ure, »Schaffhausene«, »Omega«, zlatnina, briljanti v veliki lučeri.

Ivan Pakiž
Ljubljana, Pred Škofijo 15

BLAGO
na kenske oblike, svilene
valjone in perlice, majne
sarovosti — leskega listera
Velika izbira,
sušne solidne cene
L. WILHAR „PIL SIVIT“
Ljubljana

»ILOVAC«

Tvornica glinastih strešnikov in opeke

Fröhlich & Bichler

Karlovac

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor tudi ploščice za tlake. Posebno se priporočajo falcovani in dvakrat falcovani strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Kvaliteta zidne in strešne opeke je strokovnjaško priznana, kot najboljša v državi. Dobavljajo se franco na vsako postajo.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: **»EKONOM«** Ljubljana Kolodvorska 7

Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL, d. z. o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv
Ljubljana - Medvode. Lastnik Franjo Medić.
Podružnica Maribor - Novi Sad.

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred Škofijo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverbenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.

Najboljši in najtepežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obri in industrijo,
v raznih opreah
Istotam švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal
(mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

Semena: lucerno, domačo deteljo, travna semena, se-
mensko peso, češki semenski oves, grašico i. dr.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni
franko vsaka postaja.

Cez 30 let staro pošteno podjetje
pri

Češniku

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Najboljši nakup dobrega in tr-
pežnega blaga za ženske in
moške obleke.

Sukno, štofi, kamgarni
samo češko in angleško.

Prepričajte se!
Oglejte si zalogo!

Cenj. občinstvu naznanjam, da otvorim
dne 1. maja t. l.

brezalkoholno gostilno
v Tacnu

Gledal bom na snažnost in točno so-
lidno postrežbo. Posebno se pripo-
ročam brezalkoholikom, izletnikom in
turistom na **Šmarno goro**.

FRANC SIRNIK, Tacen 75
pod Šmarno goro

**PROMETNI
ZAVOD ZA
PREMOG**

— LJUBLJANA —

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo:

Premog, domači in inozemski za
domačo kurjavo in industrijske svrhe.

Kovaški premog vseh vrst.

Koks, livarniški, plavžarski in plinski.

Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. P.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15/1.

je najprimitivnejša in naj-
boljša spona sedanosti!
Razpešilja po naročilu tvrdka

Josip Vovk & Co.

Lepoglava

Zahtevajte prospekte o naših
izdelkih. — Trgovci popusti!

Ref. zastopstva se oddajajo.

**Veseli se, ko vidiš, da se bližnjemu dobro godi.
Nevoščljivost še nikogar ni obogatila,
nevoščljivcu pa vsakokrat škodovala!**

„STANDARD“ ČEVLJE

kupujejo le oni, ki se tega zdravega življenjskega nazora drže. Zato se
sporoča, da je izbira čevljev v **NOVIMI MODNIMI KROJI** povečana
in čisto moderno predelana. - **CENE** pa **OBDRŽIMO** kot poprej.

Otroški v raznih barvah in laku od Din **40** do **50**

Ženski črni ali rujavi od Din **100** do **120**

Ženski na špango, kombinirano usnje od Din **160** do **170**

Ženski rujavi od Din **140** do **150**

Moški črni, nizki, mod. zaokrož. oblika od Din **140** do **150**

Moški rujavi od Din **150** do **160**

Moški črni, visoki od Din **170** do **180**

Ženski beli, platneni od Din **60** do **70**

Novost! Gojzerce

moške, po švicarskem tipu,

tudi po meri, Din **300** do **310**

ženske, po švicarskem tipu,

tudi po meri, Din **280** do **300**

Preberite!

Ne boste obžalovali, ampak

prihranite si Din **20** do **70**

Posebno velika izbira laka-
stih in barvastih drap-čevljev

vse v Detajlni prodaji čevljev

tovarne Carl Pollak d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta 23, na dvorišču

**S
T
A
N
D
A
R
D**